

بررسی مولفه‌های موثر در ارزیابی درجه انعطاف‌پذیری واحد مسکونی

روشنک حکمت پور¹، محمد دیده بان^{2*}

1- گروه معماری، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران، hekmat.arc@gmail.com

2- استادیار دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول، Mdidehban1810@gmail.com

چکیده

خانه انعطاف‌پذیر علاوه بر آن که امکان انتخاب تنوع زیستی در درون محیط مسکونی را افزایش می‌دهد، رضایتمندی ساکنین و مطلوبیت واحد مسکونی را به دنبال دارد. هنگامی که با انعطاف‌پذیری فضای مسکونی درصدد پاسخ به نیاز ساکنین بر می‌آییم، فضای داخلی یک ساخت ثابت، با ویژگی‌های خاصش (ویژگی‌های ساختاری و کالبدی ساختمان) در اختیار مردم قرار خواهد گرفت. هنگامی که ساکنین در مورد قرارگیری و چیدمان انواع مختلف فضاهای واحد مسکونی براساس نیاز و شیوه‌های زندگی خود، تصمیم‌گیری می‌کنند، تفاوت میان قرارگیری مؤلفه‌های ثابت و متغیر پیکربندی ساختمان اهمیت پیدا می‌کند. در اکثر موارد مؤلفه‌های ثابت موجود در واحد مسکونی را نمی‌توان تغییر داد یا در صورت تغییر نیاز به کارهای ساختمانی ویژه دارند و از لحاظ اقتصادی و عمر مفید ساختمان مقرون به صرفه نمی‌باشد در نتیجه سبب ایجاد محدودیت می‌شوند. بدین جهت در طراحی انعطاف‌پذیر واحد مسکونی با طراحی پیچیده‌ای مواجه می‌شویم. بدین ترتیب نیازمند آنیم که در یک تقسیم بندی کلی اجزا و عناصر ساختمان را متشکل از مؤلفه‌های ثابت و متغیر بدانیم. تعیین جایگاه هر مؤلفه ثابت بسیار با اهمیت می‌باشد و نقش تعیین کننده‌ای در ارزیابی درجه انعطاف‌پذیری دارد. این پژوهش با روش توصیفی- تحلیلی با هدف ارزیابی درجه انعطاف‌پذیری داخلی واحدهای مسکونی، ابتدا با استفاده از اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای به بازتعریفی از معیارهای تعریف کننده کیفیت فضایی مسکن منعطف پرداخته شده است تا چارچوبی نظری بر اساس شکل‌گیری و جانمایی مؤلفه‌های ثابت و متغیر در بنا در جهت ارزیابی درجه انعطاف‌پذیری به دست آید. نتایج مقاله شناسایی بهترین ترکیب از پارامترهای ثابت و متغیر برگرفته از پیکربندی اجزای ساختمان، در راستای رهنمودهای بیشتر در طراحی مسکن انعطاف‌پذیر است.

واژه‌های کلیدی: طراحی انعطاف‌پذیر، واحد مسکونی، ارزیابی، کیفیت فضایی، مؤلفه‌های ثابت و متغیر